

«Жыватворная невычэрпная крыніца»

*На таткі з нагоды Рэспубліканскага кірмашу-выстаўкі
«Горад майстроў»*

З прыемнасцю ўспамінаецца, як 3 ліпеня ў вёсках, пасёлках і гарадах – па ўсёй Беларусі – усенародна адзначалі 65-ю гадавіну вызвалення ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Рэспубліканскім цэнтрам гэтых святочных урачыстасцяў была самая вялікая плошча сталіцы на праспекце Незалежнасці.

На гэтай плошчы 4 ліпеня намаганнямі Міністэрства культуры, Мінскага гарвыканкама і Грамадскага аб'яднання «Беларускі саюз майстроў народнай творчасці» велічна разгарнуў свае выстаўкі «Горад майстроў», які хутка і прыгожа вырас дзякуючы раённым і абласным цэнтрам народнай творчасці і мастацтва. У гэтым незвычайным горадзе дэманстраваўся талент больш як чатырохсот народных майстроў, якія прадстаўлялі практычна ўсе віды традыцыйных рамёстваў і мастацкіх промыслаў краіны. Больш за сотню майстроў – мінскія і за пяцьдзесят – ад кожнай вобласці. На аглядзе былі тысячы мастацкіх вырабаў, якія прыемна здзіўлялі, радалі і паказвалі надзвычай высокі ўзровень народнага мастацтва, майстэрства і таленавітасці. Найпроста было камісіі вызначыць найлепшыя творчыя калекцыі на выстаўцы-кірмашы і яе прызёраў, маючы вельмі сціплы ўзнагародны фонд. У камісію, якую ўзначаліў стар-

шыня Беларускага саюза майстроў народнай творчасці доктар мастацтвазнаўства, прафесар Яўген Сахута, увайшлі кандыдат мастацтвазнаўства, прафесар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Р.Ф. Шаўра, Л.Е. Раманенка, А.Г. Артынская, Ж.У. Гардзеева, Н.Д. Канановіч і А.Л. Паллаўская.

Камісія вызначыла 57 прызёраў, якія атрымалі дыпламы і грашовыя ўзнагароды. Пры нармальным матэрыяльным становішчы гэты спіс можна было падвоіць ці патроіць, бо мастацкі ўзровень вырабаў быў на вышыні.

У намінацыі «За найлепшыя калекцыі выставачных працаў» – 16 прызёраў. Сярод іх: Касцюковіцкі, Докшыцкі, Гарадоцкі, Лепельскі дамы рамёстваў, клуб «Шапавал» Дрыбінскага музея, цэнтр этнаграфіі, фальклору і рамёстваў Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта, гурток ткацтва Падбэльскага Дома культуры, Іванаўская школа бондарства, Драгічынскі музей народнай творчасці, «Бездзежскія фартушкі» Дзяржынскага Дома рамёстваў, Лельчыцкі і Старадарожскі цэнтры рамёстваў і аматарскі калектыў «Вербачка».

Народнымі майстрамі ўсіх абласцей была

ная кераміка (можна скаізаць – ад мікра да макра выірабаў) разнастайных традыцыйных і наватарскіх формаў, тэматыкі і тэхналогіяў. Лепшыя сталі прызёрамі. Сярод іх Юрый Байда (Бабруйск), Вячаслаў Якавенка (Бабруйск), Аляксандр Кірычак (Салігорск), Васіль Логвін (Брэст), Аляксандр Вішнеўскі (Віцебск), Сяргей Худзьеў (Гродна), Ігар Веракса (Слуцк). Прыемнае ўражанне выклікала саломалляценне, лозапляценне і пляценне з іншых прыродных матэрыялаў формамі, выдумкай, дасканаласцю выканання мастацкіх твораў. «За найлепшыя працы ў галіне пляцення з прыродных матэрыялаў» прызёрамі сталі Алена Грынь, Алена Гурэцкая, Аляксандр Ермаловіч, Любоў Пялькевіч (Мінск), Тамара Самойленка, Валянціна Ганчарова, (Гомель). У галіне бісерапляцення – Вера Пярмінава (Мінск), Ірына Пазгалёва (Рэчыца). У галіне выцінанкі – Ніна Міхайлава (Брэст). Сярод мастацкіх вырабаў з дрэва прыкметна ажывілася бондарства: Аляксандр Харкевіч (Магілёўская вобласць), Уладзімір Цесля (Гомельская вобласць), Мікалай Ляшкоў, Сяргей Вага (Гомель), Анатоль Туркоў, Уладзімір Чыквін (Брэцкая вобласць), Мар'ян Скрамблевіч (Гродна) сталі прызёрамі «За найлепшыя працы ў галіне мастацкай апрацоўкі дрэва».

Яўген АДАМОВІЧ

«Жыватворная невычэрпная крыніца»

раў, выштукаванах у арыгінальныя мастацкія творы. Экзатычна глядзеліся панарады з заснаванымі кроснамі і майстрыцамі майстар-класаў. Прызёрамі ў намінацыі «Ткацтва і вышыўка» сталі Марыя Стасяловіч, Яніна Рудніцкая, Алена Калошкіна, Тамара Сушчынская (Мінск), Людміла Кавалёва, Наталля Прус (Гомель).

Прыкметны крок наперад зрабілі майстры мастацкіх вырабаў са скуры і выкарыстання яе для аздоблення вырабаў. Прызёрамі ў галіне мастацкай апрацоўкі скуры сталі Ігар Яўсціхаў (Віцебск), Таццяна Салдаценка (Мар'іна Горка), Кацярына Родзічава (Мінск), Марыя Кулецкая (Пружаны), Марына Марчук (Брэст).

На кірмашы-выстаўцы было шмат арыгінальнага і цікавага. Узяць хоць бы экзатычныя парадныя строі з саломкі ды іншых матэрыялаў, якія з задавальненнем дэманстравалі беларускія прыгажуні нават у ролі вяльможных асобаў мінуўшчыны. На станоўчым узроўні глядзеліся жывапіс і графіка самадзейных мастакоў, дэкаратыўна-ўжытковае мастацтва. Шматлікія мастацкія

вырабы з розных мясцовых матэрыялаў сведчылі пра незвычайную фантазію, майстэрства і густ іхніх аўтараў. Пахвальна, што пачаў ажываць шапавальны промысел у побытавым і мастацкім накірунках. Шапавальня Дрыбінскага музея паспяхова праводзіла майстар-класы, чым выклікала цікавасць і здзіўленне пераважнай большасці публікі.

Нават пры павярхоўным аглядзе кірмашу-выстаўкі адчувалася і бачылася рэгіянальная адметнасць мастацкіх вырабаў, звязаная з мясцовымі асаблівасцямі і традыцыямі, матэрыялам і тэхналогіяй вытворчасці. Паказальнай у гэтым плане з'яўляецца пазіцыя народных майстроў Гродзеншчыны, увасобленая ў працу «Натхненне і майстэрства творцаў Панямоння», з якой запрашаю чытачоў пазнаёміцца ўважлівей, бо прыблізна на гэтых асновах ладуецца народнае мастацтва ўсіх рэгіёнаў Беларусі (гл. фота).

Густрэўшы прафесара Р.Ф. Шауру, я ўрачыста прамовіў: «Якое багацце мастацкіх і народных талентаў!». Ён жа сцвярдзальна адказаў: «Гэта толькі кропля з вялікага мора». Такое чуць пры-

емна. Але да гэтага часу можна было мець яшчэ большыя набыткі ў развіцці народнага мастацтва і мастацкіх промыслаў, калі бафіцыйныя ўлады 9 гадоў таму падтрымалі ідэю параённага агляду на выстаўцы «Траецкі кірмаш», якую ў маі 2000 года распачаў з Асіповіцкага раёна Беларускі фонд культуры. Тады з ініцыятывы старшыні БФК У.А. Гілепа ўздоўж набярэжнай Траецкага прадмесця, на жаль, удалося правесці толькі 8 выставак «Траецкі кірмаш». Тры з іх прысвячаліся дзіцячай творчасці, а значыць – будучыні народнага мастацтва.

Знамянальна, што і тады, і цяпер усё гэта было хораша аздоблена духоўнай таленавітасцю народнай мастацкай самадзейнасці і, што прыемна і пахвальна, з прыкметным нацыянальным фальклорным накірункам. Гэтыя два пласты народнай мудрасці, таленавітасці, умельства і працавітасці годна стварылі і паказалі мастацкае, духоўнае і краязнаўчае аблічча Беларусі. «Горад-майстроў» здзівіў і парадаваў усіх зацікаўленых, неабыякавых і нават шэраговых людзей, якія свядома ці выпадкова завіталі на гэта цудоўнае свята.

Яўген АДАМОВІЧ,
г. Мінск
Фота аўтара

(Заканчэнне.
Пачатак на стар. 1)

Аволі цікава прадстаўленае наноў адроджанае кавальства (каміны і прылады да іх, ліхтары для розных пагрэбаў і багата іншага). «За найлепшыя працы ў галіне мастацкай апрацоўкі металу» дыпломы і грашовыя прызы атрымалі Аляксандр Паўлаў, Святлана Ермачонак, Уладзімір Ярашэвіч (Мінск), Зыгмунд Сабко (Брэст), Генадзь Савень (Гродзенская вобласць). Не стаіць на месцы ткацтва і вышыўка, радуючы творами высокага майстэрства і мастацкай вытанчанасцю. Шмат хто цікавіўся старадаўнімі і зробленымі цяпер самапрадкамі, асабліва невялікіх (сувенірных) паме-